

Методичний матеріал з питань проходження військової служби, соціального та правового захисту військовослужбовців, грошового та інших видів забезпечення, актуальних змін законодавства

Відповіді на запитання

1. Призвані до лав ЗС України по мобілізації військові пенсіонери під час проходження служби отримують грошове утримання та пенсію?

У відповідності до постанови Кабінету Міністрів України “Питання грошового забезпечення військовослужбовців, які проходять військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період від 09.04.2014 № 111 грошове забезпечення зазначеній категорії військовослужбовців виплачується у порядку та розмірах, установлених для військовослужбовців, які проходять військову службу за контрактом.

Згідно із вимогами частини третьої статті 2 Закону України “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб пенсіонерам з числа військовослужбовців та осіб, які отримують пенсію за цим Законом, у разі призову їх на військову службу під час часткової чи загальної мобілізації, на особливий період до Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, органів та підрозділів цивільного захисту виплата пенсій на час такої служби не припиняється. Після звільнення із служби цих осіб виплата їм пенсій здійснюється з урахуванням додаткової вислуги років від часу повторного прийняття їх на службу до дня демобілізації або звільнення. Якщо новий розмір пенсії цих осіб буде нижчим за розмір, який вони отримували до повторного прийняття їх на службу, виплата їм пенсій здійснюється у розмірі, який вони отримували до призову або прийняття на службу у зв'язку з мобілізацією, на особливий період.

2. Яке покарання відповідно до чинного законодавства передбачено для громадян, які ухиляються від призову до війська по мобілізації?

Відповідно до статті 336 Кримінального кодексу України “Ухилення від призову за мобілізацією ухилення від призову за мобілізацією - карається позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

3. Хто має право на звільнення від мобілізації?

Статтею 23 Закону України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію визначено, що не підлягають призову на військову службу під час мобілізації військовозобов'язані:

заброньовані на період мобілізації та на воєнний час за органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого

самоврядування, а також за підприємствами, установами і організаціями в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

визнані відповідно до висновку військово-лікарської комісії тимчасово непридатними до військової служби за станом здоров'я на термін до шести місяців (з наступним проходженням військово-лікарської комісії);

чоловіки, на утриманні яких перебувають троє і більше дітей віком до 18 років (такі чоловіки можуть бути призвані на військову службу у разі їх згоди тільки за місцем проживання);

жінки та чоловіки, які самостійно виховують дитину (дітей) віком до 18 років (такі особи можуть бути призвані на військову службу у разі їх згоди і тільки за місцем проживання);

жінки та чоловіки, на утриманні яких перебуває повнолітня дитина, яка є інвалідом I чи II групи, до досягнення нею 23 років;

усиновителі, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі, на утриманні яких перебувають діти-сироти або діти, позбавлені батьківського піклування, віком до 18 років (такі особи можуть бути призвані на військову службу у разі їх згоди і тільки за місцем проживання);

зайняті постійним доглядом за особами, що його потребують, відповідно до законодавства України, в разі відсутності інших осіб, які можуть здійснювати такий догляд;

народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

інші військовозобов'язані або окремі категорії громадян у передбачених законами випадках.

Призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період не підлягають також студенти та аспіранти, які навчаються на денній формі навчання.

4. Які соціальні права гарантує закон призованим до лав Збройних Сил України по мобілізації військовослужбовцям та членам їхніх сімей?

Військовозобов'язані, які були призвані на військову службу під час мобілізації, в особливий період, набувають нового юридичного статусу — військовослужбовці, внаслідок чого на них розповсюджуються пільги, передбачені Законами України “Про військовий обов’язок і військову службу”, “Про соціальний і правовий статус військовослужбовців і членів їх сімей, та інших нормативно-правових актів.

Час перебування громадян України на військовій службі зараховується до їх страхового стажу, стажу роботи, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу державної служби.

Держава гарантує військовослужбовцям достатнє матеріальне (продовольче, речове), грошове забезпечення (компенсацією за піднайом жилого приміщення), охорону здоров'я та безоплатне лікування.

Держава забезпечує соціальну та професійну адаптацію військовослужбовців, які звільняються з військової служби.

5. Який порядок набуття для учасників АТО статусу учасника бойових дій?

Порядок надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 413 (далі - Порядок).

У відповідності до пункту 2 Порядку статус учасника бойових дій надається:

військовослужбовцям (резервістам, військовозобов'язаним) та працівникам Збройних Сил, Національної гвардії, СБУ, Служби зовнішньої розвідки, Держприкордонслужби, Держспецтрансслужби, особам рядового і начальницького складу, військовослужбовцям, працівникам МВС, Управління державної охорони, Держспецзв'язку, ДСНС, ДПтС, військових формувань, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах проведення антитерористичної операції;

працівникам підприємств, установ та організацій, які залучалися і брали безпосередню участь в антитерористичній операції в районах її проведення.

Пунктом 4 Порядку визначено, що підставою для надання особам статусу учасника бойових дій є:

для осіб, зазначених в абзаці другому пункту 2 цього Порядку, - документи про безпосереднє залучення до виконання завдань антитерористичної операції в районах її проведення, направлення (прибуття) у відрядження до районів проведення антитерористичної операції, їх перебування в таких районах з метою виконання завдань із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України шляхом безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення (витяги з наказів, директив, розпоряджень, посвідчень про відрядження, журналів бойових дій, бойових донесень, дислокацій, книг нарядів, графіків несення служби, звітів, зведень, донесень, матеріалів спеціальних (службових) розслідувань за фактами отримання поранень);

для осіб, зазначених в абзаці третьому пункту 2 цього Порядку, - документи про безпосереднє залучення до виконання завдань антитерористичної операції в районах її проведення або направлення (прибуття) у відрядження для безпосередньої участі в антитерористичній операції в районах її проведення (витяги з наказів, розпоряджень, посвідчень про відрядження, книг нарядів, матеріалів спеціальних (службових) розслідувань за фактами отримання поранень), а також документи, що були підставою для прийняття керівниками підприємств, установ, організацій рішення про направлення осіб у таке відрядження.

Згідно із вимогами пунктів 5, 6, 7 Порядку рішення про надання статусу учасника бойових дій приймається міжвідомчою комісією з питань

розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій (далі - міжвідомча комісія), яка утворюється Державною службою у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції із включенням до її складу фахівців Міноборони, МВС, Національної гвардії, СБУ, Служби зовнішньої розвідки, Адміністрації Держприкордонслужби, Адміністрації Держспецтрансслужби, Управління державної охорони, Адміністрації Держспецзв'язку, ДСНС, ДПтС, військових формувань. До складу міжвідомчої комісії можуть включатися фахівці інших державних органів та представники громадських організацій.

Для надання статусу учасника бойових дій особам, зазначеним в абзаці другому пункту 2 цього Порядку, командири (начальники) військових частин (органів, підрозділів) або інші керівники установ, закладів у місячний строк після завершення особами виконання завдань антитерористичної операції в районах її проведення зобов'язані подати на розгляд комісій, утворених у міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади чи інших державних органах (далі - комісія), у підпорядкуванні яких перебували військові частини (органи, підрозділи), установи та заклади, в складі яких проходили службу чи працювали особи, довідки за формою згідно з додатком 1 та документи, які є підставою для надання особам статусу учасника бойових дій.

Комісії вивчають документи і подають їх на розгляд міжвідомчої комісії, а в разі відсутності підстав, які підтверджуються документами, повертають їх до військових частин (органів, підрозділів), установ, закладів з метою подальшого доопрацювання.

Рішення щодо утворення комісій та положення про них затверджуються відповідними міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади та іншими державними органами.

Міжвідомча комісія розглядає документи, надіслані комісією, і в разі потреби заслуховує пояснення осіб, стосовно яких вони подані, свідків, представників державних органів та в місячний строк з дня надходження документів приймає рішення щодо надання статусу учасника бойових дій, про що інформує комісію.

Для надання статусу учасника бойових дій особам, зазначеним в абзаці третьому пункту 2 цього Порядку, керівники підприємств, установ, організацій в місячний строк після завершення особами виконання завдань антитерористичної операції в районах її проведення зобов'язані подати на розгляд міжвідомчої комісії довідки за формою згідно з додатком 2 та документи, які є підставою для надання особам статусу учасника бойових дій.

Міжвідомча комісія розглядає документи і в разі потреби заслуховує пояснення осіб, стосовно яких вони подані, свідків, представників державних органів та приймає в місячний строк з дня надходження документів рішення щодо надання статусу учасника бойових дій, про що інформує керівників підприємств, установ, організацій та органи соціального захисту населення за місцем реєстрації особи.

6. Які виплати мають право отримати поранені військовослужбовці-учасники АТО, інваліди?

У відповідності до пункту 6 Порядку призначення і виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.12.2013 № 975

Одноразова грошова допомога призначається і виплачується:

1) військовослужбовцю, інвалідність якого настала внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), отриманого ним під час виконання обов'язків військової служби або внаслідок захворювання, пов'язаного з виконанням ним обов'язків військової служби, чи встановлення інвалідності особі після її звільнення з військової служби внаслідок зазначених причин, у розмірі:

250-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення інвалідності, - у разі встановлення інвалідності I групи;

200-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення інвалідності, - у разі встановлення інвалідності II групи;

150-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення інвалідності, - у разі встановлення інвалідності III групи;

2) військовослужбовцю, інвалідність якого настала в період проходження військової служби або внаслідок захворювання, пов'язаного з проходженням ним військової служби, або встановлення особі, звільненій з військової служби, інвалідності не пізніше ніж через три місяці після звільнення її з військової служби чи після закінчення тримісячного строку, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження зазначеної служби, у розмірі:

120-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення інвалідності, - у разі встановлення інвалідності I групи;

90-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення інвалідності, - у разі встановлення інвалідності II групи;

70-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення інвалідності, - у разі встановлення інвалідності III групи;

3) військовозобов'язаному або резервісту, якого призвано на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві, інвалідність якого настала внаслідок поранення

(контузії, травми або каліцтва), заподіяного військовозобов'язаному чи резервісту під час виконання обов'язків військової служби або служби у військовому резерві, або не пізніше ніж через три місяці після закінчення зборів, проходження служби у військовому резерві, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження таких зборів, служби у військовому резерві, у розмірі:

120-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення інвалідності, - у разі встановлення інвалідності I групи;

90-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення інвалідності, - у разі встановлення інвалідності II групи;

70-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення інвалідності, - у разі встановлення інвалідності III групи.

7. У разі часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності одноразова грошова допомога виплачується залежно від ступеня втрати працездатності, який встановлюється медико-соціальними експертними комісіями, у розмірі, що визначається у відсотках від:

70-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення ступеня втрати працездатності, - військовослужбовцю, який отримав поранення (контузію, травму або каліцтво) під час виконання обов'язків військової служби, що призвело до часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності;

50-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення ступеня втрати працездатності, - військовослужбовцю строкової військової служби, який отримав поранення (контузію, травму або каліцтво) у період проходження ним строкової військової служби, що призвело до часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності;

50-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення ступеня втрати працездатності, - військовозобов'язаному або резервісту, якого призвано на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві, який отримав поранення (контузію, травму або каліцтво) під час виконання обов'язків військової служби або служби у військовому резерві, що призвело до часткової втрати працездатності без встановлення йому інвалідності.

7. Чи мають право на переоформлення пенсії батьки загиблих військовослужбовців, і який механізм, які необхідні документи представити і до кого звертатися?

01.01.2015 набрав чинності Закон України від 20.05.2014 №1274-VII “Про внесення зміни до статті 36 Закону України “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”

У відповідності до внесених змін членам сімей військовослужбовців, осіб, звільнених з військової служби, інших осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, які загинули (померли) внаслідок поранення, контузії або каліцтва, одержаних при захисті Батьківщини, ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи або виконанні інших обов'язків військової служби (службових обов'язків), або внаслідок захворювання, пов'язаного з перебуванням на фронті, у партизанських загонах і з'єднаннях та підпільних організаціях і групах, визнаних такими законодавством України, ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи чи участю у бойових діях у мирний час, які є непрацездатними та перебували на утриманні загиблого (померлого) годувальника (при цьому дітям та іншим особам, зазначеним в абзаці другому статті 30 цього Закону, незалежно від того, чи перебували вони на утриманні загиблого (померлого) годувальника), - 70 процентів грошового забезпечення (заробітної плати) загиблого (померлого) годувальника на одного непрацездатного члена сім'ї. Якщо на утриманні загиблого (померлого) годувальника перебували двоє і більше членів сім'ї, пенсія призначається у розмірі 90 процентів грошового забезпечення (заробітної плати) загиблого (померлого) годувальника, що розподіляється між ними рівними частками, але не менше ніж 40 процентів на кожного непрацездатного члена сім'ї. У таких самих розмірах, незалежно від причини смерті годувальника, обчислюються пенсії членам сімей померлих інвалідів війни та членам сімей, до складу яких входять діти, які втратили обох батьків.

Також пунктом 2 розділу Перехідних положень закону встановлено, що особи, яким раніше призначено пенсію в разі втрати годувальника відповідно до Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб, мають право на перерахунок пенсії з урахуванням положень цього Закону.

Якщо внаслідок перерахунку за нормами цього Закону розмір пенсії або виплачуваної її частини зменшується, пенсія виплачується в раніше встановленому розмірі.

Пунктом 3 Перехідних положень Закону визначено завдання Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом забезпечити проведення перерахунку раніше призначених пенсій відповідно до пункту 2 цього розділу;

8. Якими правами можуть користуватися сім'ї загиблих військовослужбовців, їхні діти?

Відповідно до статей 10 та 15 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту **особам, на яких поширюється чинність зазначеного Закону**, до яких відносяться, зокрема:

сім'ї військовослужбовців, які загинули (пропали безвісти) або померли внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних під час виконання обов'язків військової служби (службових обов'язків), а також

внаслідок захворювання, одержаного в період проходження військової служби;

дружини (чоловіки) померлих учасників бойових дій, визнаних за життя інвалідами, які не одружилися вдруге;

діти померлих учасників бойових дій, які навчаються за денною формою навчання у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації та професійно-технічних навчальних закладах.

надаються такі пільги:

1) безплатне одержання ліків, лікарських засобів, імунобіологічних препаратів та виробів медичного призначення за рецептами лікарів;

2) безплатне першочергове зубопротезування (за винятком протезування з дорогоцінних металів);

3) безоплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням або одержання компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування. Порядок надання путівок, розмір та порядок виплати компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування визначаються Кабінетом Міністрів України;

4) 50-процентна знижка плати за користування житлом (квартирна плата) в межах норм, передбачених чинним законодавством (21 кв. метр загальної площі житла на кожну особу, яка постійно проживає у житловому приміщенні (будинку) і має право на знижку плати, та додатково 10,5 кв. метра на сім'ю);

5) 50-процентна знижка плати за користування комунальними послугами (газом, електроенергією та іншими послугами) та скрапленим балонним газом для побутових потреб в межах середніх норм споживання.

Площа житла, на яку надається знижка, при розрахунках плати за опалення становить 21 кв. метр опалювальної площі на кожну особу, яка постійно проживає у житловому приміщенні (будинку) і має право на знижку плати, та додатково 10,5 кв. метра на сім'ю.

Для сімей, що складаються лише з непрацездатних осіб, надається 50-процентна знижка за користування газом для опалювання житла на подвійний розмір нормативної опалювальної площі (42 кв. метри на кожну особу, яка має право на знижку плати, та 21 кв. метр на сім'ю);

6) 50-процентна знижка вартості палива, в тому числі рідкого, в межах норм, встановлених для продажу населенню, для осіб, які проживають у будинках, що не мають центрального опалення;

7) *безплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту, автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості, а також залізничним і водним транспортом приміського сполучення та автобусами приміських і міжміських маршрутів,*

у тому числі внутрірайонних, внутрі- та міжобласних незалежно від відстані та місця проживання;

(пункт 7 частини першої статті 15 виключено згідно із Законом України від 28.12.2014 р. № 76-VIII, норми якого в частині вилучення пільгового проїзду окремих категорій громадян набувають чинності з 1 червня 2015 року, крім норм щодо забезпечення пільговим проїздом інвалідів I та II групи, дітей-інвалідів, дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, учнів із малозабезпечених сімей та осіб, які їх супроводжують і які супроводжують інваліда I групи, учасників бойових дій)

8) позачерговий безплатний капітальний ремонт власних жилих будинків і першочерговий поточний ремонт жилих будинків і квартир;

9) користування при виході на пенсію (незалежно від часу виходу на пенсію) чи зміні місця роботи поліклініками та госпіталями, до яких вони були прикріплені за попереднім місцем роботи;

10) щорічне медичне обстеження і диспансеризація із залученням необхідних спеціалістів;

11) першочергове обслуговування в лікувально-профілактичних закладах, аптеках та першочергова госпіталізація;

12) виплата допомоги по тимчасовій непрацездатності в розмірі 100 процентів середньої заробітної плати незалежно від стажу роботи;

13) використання чергової щорічної відпустки у зручний для них час; одержання додаткової відпустки без збереження заробітної плати строком до двох тижнів на рік;

14) переважне право на залишення на роботі при скороченні чисельності чи штату працівників у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці та на працевлаштування в разі ліквідації підприємства, установи, організації;

15) позачергове забезпечення жилою площею осіб, які потребують поліпшення житлових умов, у тому числі за рахунок жилої площі, що передається міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, підприємствами та організаціями у розпорядження місцевих рад та державних адміністрацій. Особи, зазначені в цій статті, забезпечуються жилою площею протягом двох років з дня взяття на квартирний облік.

Органи виконавчої влади, виконавчі комітети місцевих рад зобов'язані подавати допомогу інвалідам війни і сім'ям загиблих військовослужбовців у будівництві індивідуальних жилих будинків. Земельні ділянки для індивідуального житлового будівництва, садівництва і городництва відводяться зазначеним особам у першочерговому порядку;

16) одержання позики на будівництво, реконструкцію або капітальний ремонт жилих будинків і подвірних будівель, приєднання їх до інженерних мереж, комунікацій, а також позики на будівництво або придбання дачних будинків і благоустрій садових ділянок з погашенням її протягом 10 років починаючи з п'ятого року після закінчення будівництва. Зазначені позики надаються в порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України;

17) першочергове право на вступ до житлово-будівельних (житлових) кооперативів, кооперативів по будівництву та експлуатації колективних гаражів, до садівницьких товариств, на придбання матеріалів для індивідуального будівництва і садових будинків, технічне обслуговування та забезпечення стоянками транспортних засобів;

18) *безплатний проїзд один раз на два роки (туди і назад) залізничним, водним, повітряним або міжміським автомобільним транспортом незалежно від наявності залізничного сполучення або проїзд один раз на рік (туди і назад) вказаними видами транспорту з 50-процентною знижкою;*

(пункт 18 частини першої статті 15 виключено згідно із Законом України від 28.12.2014 р. № 76-VIII, норми якого в частині вилучення пільгового проїзду окремих категорій громадян набувають чинності з 1 червня 2015 року, крім норм щодо забезпечення пільговим проїздом інвалідів I та II групи, дітей-інвалідів, дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, учнів із малозабезпечених сімей та осіб, які їх супроводжують і які супроводжують інваліда I групи, учасників бойових дій)

19) зі сплати податків, зборів, мита та інших платежів до бюджету відповідно до податкового та митного законодавства;

20) позачергове користування всіма послугами зв'язку та позачергове встановлення на пільгових умовах квартирних телефонів (оплата у розмірі 20 процентів від тарифів вартості основних та 50 процентів - додаткових робіт).

Абонементна плата за користування телефоном встановлюється у розмірі 50 процентів від затверджених тарифів.

Порядок користування послугами зв'язку та оплати за встановлення квартирних телефонів визначається Кабінетом Міністрів України;

21) першочергове обслуговування підприємствами, установами та організаціями служби побуту, громадського харчування, житлово-комунального господарства, міжміського транспорту;

22) позачергове влаштування до закладів соціального захисту населення, а також обслуговування службами соціального захисту населення вдома. У разі неможливості здійснення такого обслуговування закладами соціального захисту населення відшкодовуються витрати, пов'язані з

доглядом за ветераном війни, впорядку і розмірах, що визначаються Кабінетом Міністрів України;

23) вступ поза конкурсом до державних та комунальних вищих навчальних закладів на спеціальності, підготовка за якими здійснюється за рахунок коштів відповідно державного та місцевих бюджетів.

Пільги щодо плати за житло, комунальні послуги та паливо, передбачені пунктами 4-6 цієї статті, надаються особам, на яких поширюється чинність цього Закону, та членам їх сімей, які проживають разом з ними, незалежно від виду житла чи форми власності на нього.

Площа житла, на яку нараховується 50-процентна знижка плати, передбачена пунктами 4 і 5 частини першої цієї статті, визначається в максимально можливому розмірі в межах загальної площі житлового приміщення (будинку) згідно з нормами користування (споживання), встановленими цими пунктами, незалежно від наявності в складі сім'ї осіб, які не мають права на знижку плати.

Членам сімей, зазначеним у пункті 1 статті 10 цього Закону, а також дружинам (чоловікам) померлих інвалідів Великої Вітчизняної війни, які не одружилися вдруге, пенсії або щомісячне довічне грошове утримання чи державна соціальна допомога, що виплачується замість пенсії, підвищуються на 25 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. Дружинам (чоловікам) померлих учасників війни і бойових дій, партизанів і підпільників, визнаних за життя інвалідами від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, які не одружилися вдруге, пенсії або щомісячне довічне грошове утримання чи державна соціальна допомога, що виплачується замість пенсії, підвищуються на 10 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Щорічно до 5 травня членам сімей, зазначеним у пункті 1 статті 10 цього Закону, а також дружинам (чоловікам) померлих інвалідів війни, які не одружилися вдруге, та дружинам (чоловікам) померлих учасників бойових дій, учасників війни, визнаних за життя інвалідами від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, які не одружилися вдруге, виплачується разова грошова допомога у розмірах, які визначаються Кабінетом Міністрів України в межах бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України.

Пільга щодо вступу до вищих навчальних закладів, передбачена пунктом 23 цієї статті, надається зазначеним у пункті 1 статті 10 цього Закону дітям учасників бойових дій на території інших держав, які загинули (пропали безвісти) або померли внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних під час воєнних дій та конфліктів на території інших держав, а

також внаслідок захворювання, пов'язаного з перебуванням на території інших держав під час цих дій та конфліктів.

Установити, що пільги, передбачені пунктами 1, 2, 4, 5, 6 та 20 частини першої цієї статті надаються за умови, якщо розмір середньомісячного сукупного доходу сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців не перевищує величини доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

(установлено, що у 2012 році норми і положення статті 15 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України виходячи з наявних фінансових ресурсів Державного бюджету України та бюджету Пенсійного фонду України на 2012 рік, згідно із Законом України від 22.12.2011 р. № 4282-VI)

(установлено, що у 2013 році норми і положення статті 15 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України виходячи з наявних фінансових ресурсів Державного бюджету України та бюджету Пенсійного фонду України на 2013 рік, згідно із Законом України від 06.12.2012 р. № 5515-VI)

(установлено, що норми і положення статті 15 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів бюджетів усіх рівнів, бюджету Пенсійного фонду України та бюджетів інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування на 2014 рік, згідно із Законом України від 16.01.2014 р. N 719-VII, враховуючи зміни, внесені Законом України від 31.07.2014 р. № 1622-VII)

(установлено, що норми і положення статті 15 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, згідно із Законом України від 08.07.2010 р. № 2456-VI, враховуючи зміни, внесені Законом України від 28.12.2014 р. N 79-VIII, згідно із Законом України від 28.12.2014 р. № 80-VIII)

9. Які права мають учасники АТО під час вступу у ВНЗ?

Військовослужбовці (резервісти, військовозобов'язані) та працівники Збройних Сил України, які брали участь в антитерористичній операції, відповідно до пункту 19 статті 6 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту отримують статус учасника бойових дій.

Пунктом 22 частини першої статті 12 цього Закону визначено, що учасникам бойових дій на території інших держав надається право на позаконкурсний вступ до вищих навчальних закладів та переважне право на

вступ до професійно-технічних навчальних закладів і на курси для одержання відповідних професій.

10. Чи передбачено законодавством присвоєння військового звання для учасників АТО на ступінь вище?

З метою заохочення військовослужбовців, які залучаються до проведення антитерористичної операції, Президентом України видано Указ від 19.05.2014 № 480 “Про заохочення військовослужбовців - учасників антитерористичної операції, згідно з яким, зокрема, Міністерству оборони України дозволено під час проведення антитерористичної операції присвоювати в порядку заохочення військовослужбовцям - учасникам антитерористичної операції чергові військові звання до полковника (капітана 1 рангу) включно незалежно від займаної посади та строків вислуги у відповідному званні.

Зміни до Закону України “Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей”

17. В особливий період з моменту оголошення мобілізації до часу введення воєнного стану або до моменту прийняття рішення про демобілізацію військовослужбовцям надаються відпустки, передбачені частинами першою, шостою та дванадцятою цієї статті, і відпустки за сімейними обставинами та з інших поважних причин. Надання військовослужбовцям відпусток, передбачених частиною першою цієї статті, здійснюється за умови одночасної відсутності не більше 30 відсотків загальної чисельності військовослужбовців певної категорії відповідного підрозділу. Відпустки за сімейними обставинами та з інших поважних причин військовослужбовцям надаються із збереженням грошового забезпечення тривалістю не більш як 10 календарних днів.

{Статтю 10¹ доповнено пунктом 17 згідно із Законом [№ 1275-VII від 20.05.2014](#); в редакції Законів [№ 1589-VII від 04.07.2014](#), [№ 116-VIII від 15.01.2015](#),}